

El valor pedagògic del cinema a l'escola

integrar el cinema a les aules, és un dels reptes pendents del sistema educatiu

ANNA PETRUS

Novembre ha estat un mes importat per reflexionar sobre quina manera el cinema pot servir d'estímul educatiu pels nens, tot integrant-lo a les escoles, tant des del punt de vista de l'espectador com sobretot de la creació. I ho ha estat perquè Barcelona ha acollit dos esdeveniments al voltant d'aquesta qüestió. El primer, la celebració de la tercera edició d'"El meu primer festival", un festival de cinema dedicat exclusivament a nens i nenes entre 2 i 12 anys. A través d'una programació que acull des de pel·lícules d'animació dels darrers anys fins a petites peces de cinema de tots els temps, "El meu primer festival" té la missió d'acostar i transmetre la importància del cinema als més petits, fent-los protagonistes d'un esdeveniment cinematogràfic pensat i dissenyat exclusivament per a ells.

Al mateix temps, Barcelona també ha acollit la conferència d'Alain Bergala, cineasta, teòric i referent internacional pel que fa a la pedagogia del cinema, qui amb el seu discurs va obrir el curs "Didàctica de la creació cinematogràfica", organitzat per l'associació A Bao A Qu i el CECC, destinat a mestres, professors i educadors que desitgen integrar el cinema a les seves aules. Perquè aquesta és, segurament, una de les qüestions més importants i un dels reptes encara pendents en el nostre sistema educatiu. De quina manera el cinema, en tant que manifestació cultural i artística més important del nostre temps, s'ha de transmetre als nens tot tenint en compte els seus valors, no només artístics i creatius, sinó també de foment del treball en equip, de la tolerància, de la sensibilitat cap a l'entorn, etc.

Ningú millor que Alain Bergala podia posar sobre la taula aquestes qüestions, aportant algunes consideracions realment reveladores pel que fa a una pedagogia del cinema que abasti la complexitat d'aquesta forma artística. Bergala, qui el 2001 fou l'encarregat de dissenyar el pro-

jecte educatiu al voltant del cinema del Ministeri d'Educació de França, va desgranar durant la seva conferència les singularitats del cinema en totes les seves vessants: com a manifestació cultural, com a forma de comunicació, com a llenguatge, però sobretot com a manifestació artística. En aquest sentit, destacaria l'encertada i necessària reflexió entorn de l'amnèsia que rodeja la pràctica cinematogràfica avui dia; com el consum ràpid i excessiu de cinema provoca que les pel·lícules s'esborrin unes a altres, a no ser que siguem capaços de construir connexions i lligams entre elles, és a dir, un discurs que vertebrï els films i que es pugui transmetre, precisament, a través de les escoles. Bergala també va destacar la importància de no reduir el cinema a una gramàtica o sintaxi que en veritat no posseeix, i va incidir en la necessitat d'abordar-lo segons criteris de sensibilitat, fent posar els nens en el lloc del creador amb l'objectiu de discutir les seves tries o simplement analitzar-les. Aquesta consideració, que és la base de la pedagogia del cinema que proposa, troba la seva concreció pràctica en la necessitat de treballar amb fragments de pel·lícules diverses que plantegin el mateix tema o el mateix conflicte. Només a partir d'ells i de la seva comparació podrem veure les variacions entre els autors, i de quina manera cada un s'enfronta a les seves tries creatives.

L'abast i la complexitat del pensament de Bergala han trobat a Catalunya una forma directa de fer-se realitat. L'associació A Bao A Qu promou des del 2005 el programa *Cinema en curs*, una iniciativa educativa que actualment s'imparteix en catorze centres educatius on hi participen 300 alumnes, i on s'aplica aquesta pedagogia del cinema basada en el fet artístic i en la creació, i que ha estat acompanyada des dels seus inicis per Alain Bergala mateix. I amb resultats sorprenents. A través de *Cinema en curs* els nens apre-

nen a mirar, a enquadrar, a detectar el potencial del color o de la llum, i sobretot aprenen a fer cinema, tot reflexionant sobre les decisions creatives de pel·lícules de totes les èpoques. Així mateix, aprenen a treballar segons els valors que requereix el treball en grup, un dels pilars bàsics de la creació cinematogràfica.

Però el projecte, que es duu a terme amb *Le cinéma, cent ans de jeunesse*, el dispositiu pedagògic de la Cinémathèque Française, no és l'únic en el qual està involucrada l'associació A Bao A Qu. El seu treball a favor de la introducció

de les arts en el sistema educatiu abasta diversos camps i múltiples projectes, entre els que destaquen el web Fent Cinema, on es recullen recursos pedagògics per treballar el cinema a partir del cinema a les escoles i als instituts, o els tallers que organitzen al voltant de les exposicions que porta a terme el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona al voltant del cinema o de la fotografia. Això sense oblidar-nos que, enguany, l'associació inicia també el projecte *Petit cinema en curs* en el qual participen els més petits, nens d'educació infantil i primària. L'inici de la trajectòria dels nostres futurs cineastes!

